

Camelot

Giles Kristian bij Boekerij:

Lancelot

Camelot

Giles Kristian

Camelot

Hun legers zijn verwoest. Hun helden dood of vermist.
Eén man kan het verschil maken.

ISBN 978-90-225-9255-7

ISBN 978-94-023-1641-4 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Camelot*

Vertaling: Joost van der Meer en William Oostendorp

Omslagontwerp: Wil Immink Design

Omslagillustratie: Wil Immink Design / iStock

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2020 Giles Kristian

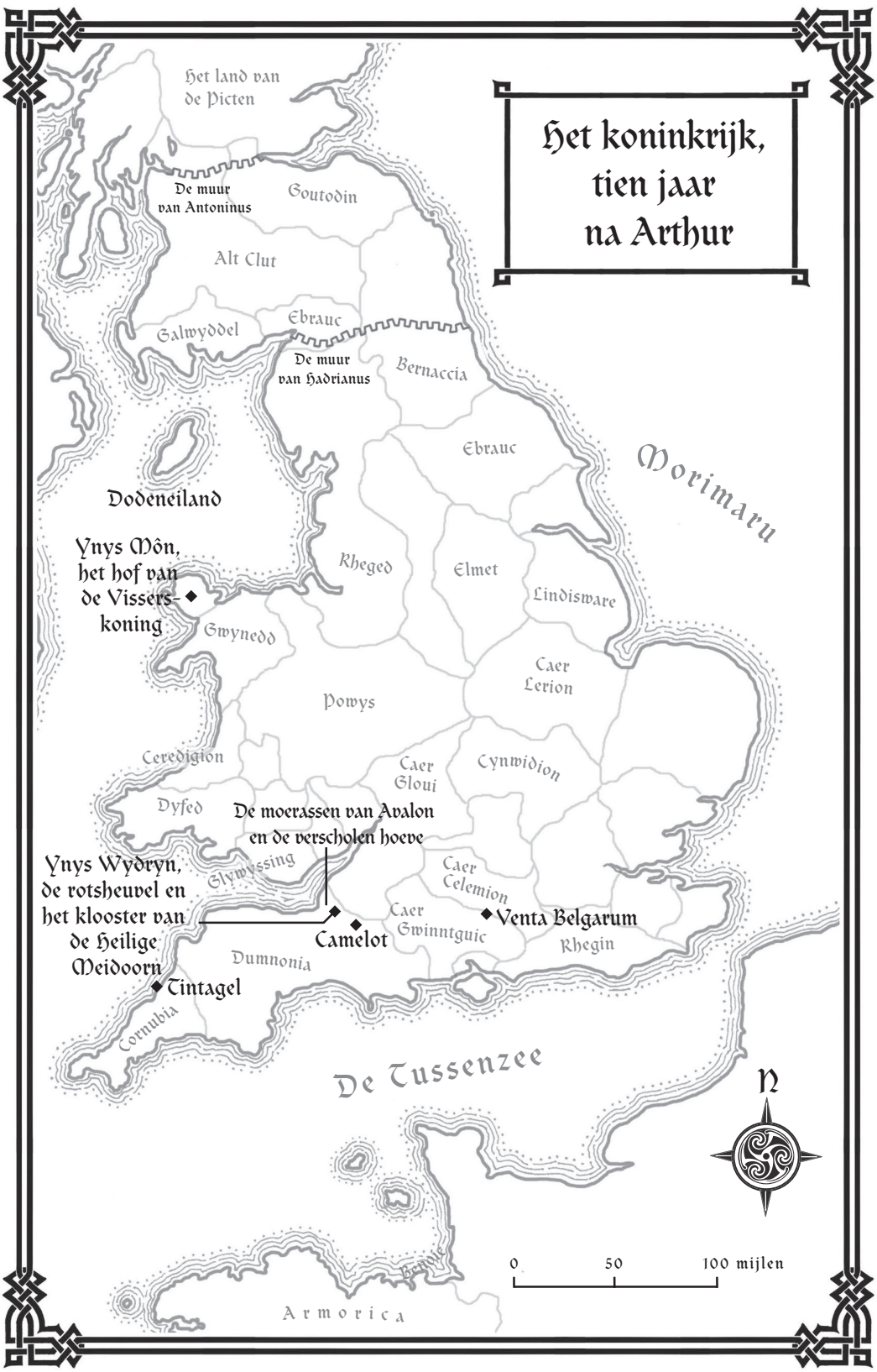
© 2021 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Camelot is voor Freyja en Aksel.

Dwars door sleedoorns en doornstruiken vinden jullie je eigen pad,
en bij elke stap houd ik van jullie.

Het koninkrijk,
tien jaar
na Arthur

Het land van
de Picten

De muur
van Antoninus

Goutodin

Alt Clut

Galwyddel

Ebrauc

De muur
van Hadrianus

Bernaccia

Ebrauc

Morimaru

Dodeneiland

Ynys Môn,
het hof van
de Vissers-
koning

Rheged

Elmet

Lindisware

Gwynedd

Powys

Caer
Lerion

Ceredigion

Caer
Gloui

Cynwidiön

Dyfed

De moerassen van Avalon
en de verscholen hoeve

Glymyssing

Caer
Celemion

Ynys Wydryn,
de rotsheuvel en
het klooster van
de heilige
Meidoorn

Caer
Swinntguic

Venta Belgarum

Tintagel

Dumnonia

Caer
Swinntguic

Rhegin

Comubia

De Tussenzee

N

0 50 100 mijlen

Armorica

Want ontstoken door misdaden van weleer en gevoed door de handen van onze vijanden in het oosten verspreidde het vuur der wrake zich van zee naar zee. Het verwoestte steden en landerijen totdat het de andere kant van het eiland bereikte en zijn rode barbaarse tong doofde in de westelijke oceaan.

Gildas, fragment uit *Over de verwoesting van Britannia*
(*De Excidio Britanniae*)

De Saksen zijn andermaal sterk. Roofzuchtig en genadeloos. Hun oorlogsbenden trekken door het land van Bernaccia in het noordoosten van deze eilanden naar Rhegin in het zuiden, en ze zijn zelfs zo ver opgerukt als naar Caer Gwinntguic in het westen, zodat ik vrees dat ze nu nooit meer zullen worden verdreven, maar ons volk zullen onderwerpen en onderdrukken. Hun barbaarse lusten zullen dan nog steeds niet verzadigd zijn. Ik merk dat ik verlang naar de oude tijd. Toen er nog hoop was. En hoewel hij zelf in het duister woonde, voorbij het licht Gods, kan ik alleen maar wensen dat we Arthur nog hadden. Ik heb zelfs over hem gedroomd, terwijl hij aan het hoofd van zijn glorieuze krijgers te paard Camelot uit reed. Hoe de aarde onder hun hoeven trilde! Maar Arthur is niet meer. De koningen zullen zich niet verzamelen. Ze zullen niet strijden. Slechts gewapend met onze gebeden en moed puttend uit de Heilige Meidoorn zullen we moeten kijken naar de oprukkende duisternis.

Fragment uit een brief van prior Drustanus van het klooster van de Heilige Meidoorn in Brittannië aan Zijne Heiligheid paus Laurentius van het Apostolisch Paleis in Rome

Proloog

Hij is niet meer. Mijn liefste. Het voelt alsof er iets is weggesneden, afgescheurd. Plotseling en wreed, en ik val door de duisternis, dieper en dieper als een in de oceaan geworpen steen. Koud en niet ademend, vervagend naar de zwarte diepten. Herinneringen en gezichten vallen als de laatste herfstbladeren van de eik van me weg.

Terwijl ik afdaal val ik in mijn eigen kielzog uiteen. *Ik kom*. Dan licht. Een zilveren streep in de donkerte. *Nee! Ik kom eraan!* Vlieg inmiddels. Ik schiet van de ene naar de andere kant, mijn ziel is een kooltje in de maalstroom van de storm. Hij is verdwenen en ik reik naar hem uit. Zoekend in het wervelende duister. Vergeefs graaiend terwijl er licht flakkert. Wacht! Opflakkerend licht. Te fel, zodat ik met een verschroeiende pijn, happend naar lucht en met een bloedsmaak in mijn mond ineens krimp. Ik adem ijzer en vuiligheid. En ergens in het rumoer van de donder hoor ik mezelf gillen. Ik voel hoe mijn enorme spieren zich bundelen, mijn hart bonst, het bloed stroomt warm en snel door mijn aderen. *Wacht op mij!*

Maar hij is verdwenen. *Omhoog!* Zwijgend schreeuw ik. *Sta op!* En de hengst, zijn hengst, spartelt en worstelt in de modder. Rolt en hinnikt haatdragend en opstandig. Rolt opnieuw, met uitgestrekte voorbenen waarvan de hoeven zich onderdompelen in het omgewoelde vuil en geronnen bloed van mannen. Zijn hart gaat tekeer. Een donderklap en zijn achterbenen stuwden ons omhoog, en zijn stem en mijn stem zijn nu één en we krijsen het uit. We staan weer, het bloed stroomt terug naar de spieren, mijn wilskracht verheft de hengst alsof de goden zelf een lijn over hem hadden geworpen en hem overeind trokken. Maar niet alleen mijn wilskracht. Ook zijn eigen trots. De koppigheid die ze allebei bezaten. Maar hij is niet meer, en ik draai rond en rond, gooi mijn grote hoofd op en neer en werp mannen te-

rug. Ik verspreid hen. Die barbaren die hem van mij hebben afgenomen. Nu galopperen we, hoeven trossen op de aarde, en we drijven de worstelende, brullende massa uiteen en rennen als over een dam met de ijzeren zee die ons aan weerszijden insluit. *Ga door, moedige Tormaigh. Ren!* Ik voel het leven van de hengst wegvloeien, als zand uit een vuist die ik dichtknijp, waarvan ik weet dat ik het niet kan tegenhouden.

En toch moet ik. We zijn één, de hengst en ik, en de wereld is waanzin. Alleen maar haat, angst en dood. Het einde der dingen. *Ren. Tormaigh. Ren, mijn brave jongen.* We barsten uit het wemelende vlees, we struikelen maar vallen niet, en nu beklimmen we de helling in korte galop, door de geul en het hoge gras, de geul die de hengst eerder zelf had uitgehold toen zijn baas, zijn vriend, hem heuvelaf voerde naar de gruwelijke strijd.

Omhoog nu. Het gebulder van alles trekt zich als een golf over het kiezelstrand terug. Omhoog. Hijgend. Elke ademhaling gestolen. Omhoog. Het gras bevlakkend met warm bloed en schuimend zweet terwijl we jagen over dit pad dat terugleidt naar de jongen.

1

Stemmen voor de gevallenen

Het kindje leefde net zo lang als de talgkaars naast zijn wiegje nodig had om tot de ijzeren kandelaar af te branden. Toen zijn blauw geaderde onderbuik voor de laatste keer tegen zijn piepkleine ribben werd gezogen, vertrok zijn leven met niet meer drukte dan de naar de dakspanten omhoog kringelende rook van die roetige lont van hennep. Eerder, toen er nog hoop was dat het kind dankzij gebeden het dodelijke gevaar wel eens zou kunnen dragen, zoals de mand de kleine Mozes tussen de rietstengels had gedragen, hoorde ik broeder Judoc klagen tegen broeder Brice dat het zonde was om een kaars te gebruiken waar een bieskaars net zo goed zou zijn.

‘Jij weet net zo goed als ik dat het kind naar de hemel is geroepen om aan de rechterhand van onze Heer plaats te nemen,’ reageerde Brice. ‘Laat zijn arme moeder over haar zoontje waken zonder de angst dat de vlam zou kunnen doven en zij niet zou weten of het kind in deze wereld of het hiernamaals zal zijn als hij opnieuw wordt aangestoken.’

Het kind was te vroeg geboren en er was geen tijd geweest om de nonnen van de overkant van het water te laten halen, noch om broeder Yvain te sturen om een stekje van de Heilige Meidoorn te nemen om tijdens de bevalling in de hand van de vrouw te leggen. De broeders hadden gedaan wat ze konden, maar dat was niet genoeg geweest, en Judoc had mij eropuit gestuurd om broeder Phelan en een aantal van de anderen te halen zodat ze de ziel van het kind naar de hemel konden zingen nu zijn verscheiden onvermijdbaar was.

Tegen de tijd dat ze in het infirmarium, het ziekenvertrek, bijeen waren gekomen en hadden bepaald welke hymne het best bij zo’n verdrietige gebeurtenis zou passen was het te laat. Dat kleine kereltje had zijn moeder andermaal alleen op de wereld achtergelaten en was heengegaan om te zingen met de engelen hoog in de hemel, dat zei broeder

Brice tenminste, hoewel het kind sinds hij zich de wereld in had geworsteld amper had gekrijst of enig geluid had gemaakt.

Noch gilde of huilde zijn moeder. Niet in het begin. Vanaf de kruk naast het bedje sloeg ze haar vermoeide ogen op naar Brice, met de indruk van de rand van de wieg als een donkere moedervlek op haar bleke wang. In dat gezicht zag ik zo veel verdriet, een pure verslagenheid, en ik voelde me beschaamd om daar zo machteloos te zijn terwijl Brice knikte dat het moment daar was.

De oude monnik wreef over een asgrauwe wang alsof hij zich plots bewust was van de nieuwe witgrijze stoppels die onder zijn vingers raspten, en op dat moment zag ik hoe moe hij was. Niet van deze wake alleen, maar van honderden als deze. Van een leven van zielen hoeden naar de grenzen van het hiernamaals. Ook van het eenvoudigweg standhouden, jaar na jaar, net als ons kleine eiland van Ynys Wydryn standhield, hoewel de rest van de wereld faalde. Want onze rotsheuvel, die verrees vanuit de duisternis van moeras en wetteloosheid, bood een zeldzaam toevluchtsoord voor een land in oproer.

Gelijk het getij van het moeras opkomt en zich terugtrekt en onze modderige oevers beetje bij beetje uitholt, zo hadden de jaren, de levens en de sterfgevallen broeder Brice, zijn lichaam en ziel, uitgeput. En nu vreesde ik dat de engelen, die hun vleugels voor sterfelijken onzichtbaar in dat vertrek uitsloegen, de vermoeide oude monnik wel eens mee konden voeren naar de hemel.

De moeder, wier naam ik op dat moment niet wist, sloot haar ogen, wellicht om haar kindje vaarwel te zeggen, en toen zij ze weer opende, liepen er twee tranen over haar gezicht. Met kracht die ze ergens mij onbekend vandaan haalde kwam ze overeind en staaarde naar dat stille lichaampje. Het bezat een rust die diepgaander was dan zelfs de diepste slaap kan opwekken. Zo veel belofte in die dunne beentjes. Zo volmaakt die knokige handjes, die zich nooit zouden vastklampen aan zijn moeders borst, noch aan haar donkere haar zouden trekken of haar vinger zouden vastpakken. Ik prevelde een gebed dat ik in Gods genade zou mogen groeien en op een dag een beetje begrip zou oppikken van Zijn plan.

Vervolgens pakte de vrouw met meer tederheid dan een moeder voor haar levende kind kan hebben het lijfje op en hield het tegen zich aan. Ik dacht dat ze de laatste verflauwende echo's van het hart van haar jongetje in haar eigen boezem opnam.

Brice en Judoc keken elkaar aan, en in geofende harmonie maakten

hun handen het teken van de Heilige Meidoorn. De gebeden op hun droge lippen waren zacht en stil als de vettige talgroom die naar het riet omhoog kringelde.

Vervolgens klonk het geschreeuw. Het getormenteerde gehuil van een dier dat pijn heeft. Zelfs voordat broeder Judoc de kaarslont uitdoofde had ik die plek willen verlaten, maar ik wist dat ik moest blijven.

‘Galahad, jouw noviciaat loopt ten einde en je zult een broeder van de orde zijn,’ had Brice gezegd, kort nadat ze zagen dat alles niet was wat het zou moeten zijn met de kleine. ‘Het is niet genoeg om alleen maar na te denken over het mysterie van de verlossing, om de Heilige Schrift te lezen en erover te mediteren. Je moet ook zelf het wonder van het leven ervaren... en het raadsel van de dood.’ Vervolgens had hij een hand op mijn schouder gelegd, want hij wist heel goed dat ik een grondige kennis van de dood had, dat de ogen waarin hij keek getuige waren geweest van afschuwelijk geweld. Nu jaren geleden.

‘Ik zou buiten moeten zijn om voor broeder Meurig tijd en peterselie te verzamelen en ik moet de palingfuiken nog controleren,’ had ik geprotesteerd. Ik wilde overal zijn, behalve in dat vertrek met dat verdriet.

De blik van broeder Brice was verhard. ‘Jij blijft, Galahad, en je zult bidden.’ Daarna was zijn blik afgedwaald naar waar de vrouw naast de wieg zat, met haar nachtgoed bevuild van de bevalling en de lucht beverlekkend met een metalige geur. ‘Laat ons hopen dat het kind herstelt. Dat de Heer hem bij zijn moeder zal laten blijven. In elk geval een tijdje.’

Maar ondanks onze gebeden had de Heer het kind in al Zijn wijsheid genomen, en de monniken, die niet wisten hoe zijn moeder te troosten noch de moed hadden om dit te proberen, wendden zich tot treurzang.

‘Mijn kind. Mijn kind is verloren,’ jammerde de vrouw. ‘Zie je?’ Ze keek me doordringend aan en een beangstigend moment dacht ik dat ze mij het lichaampje zou overhandigen. ‘Hij is te klein,’ zei ze tegen mij. ‘Hoe zal hij zijn weg vinden naar Annwn?’

Ik had geen antwoord, maar maakte het teken van de Meidoorn toen ze de andere wereld noemde, de verblijfplaats van de heidense doden. Beschaamd keek ik weg, en ik schuifelde dichterbij broeder Phelan en de anderen toe om God te prijzen met de heilige zang.

Aanvankelijk klonken de mannenstemmen heel zacht, maar ze namen in kracht toe, waarbij hun adem zich met mistflarden in het kille

ochtendgloren mengde en hun balsemende zang dat kleine vertrek vulde in plaats van het geluid van een huilend kind en een koerende moeder.

Ik zong uit volle borst mee toen broeder Brice me opeens terzijde nam. ‘Haal broeder Yvain,’ zei hij. ‘Ik wil dat hij naar de overkant gaat.’

Ik knikte, en dankbaar met deze opdracht wilde ik me al omdraaien om te gaan, maar broeder Judoc greep mijn mouw vast en trok me terug. ‘Een moment, Galahad.’ Hij hield een vinger omhoog en stak zijn kin op naar Brice. ‘Broeder, wat is je plan?’ vroeg hij. Hij was een kop groter dan Brice en daar genoot hij van, niet dat ik Brice ooit geïntimideerd had gezien.

‘In het dorp is een man die ziek is,’ zei Brice. ‘Eudaf de schoenlapper. Zijn zoon bezocht mij twee dagen geleden en smeekte me om iemand te sturen om voor zijn vader de litanie te zingen.’ Hij trok een wenkbrauw op en draaide een geheven handpalm naar de treurende moeder. ‘Ik had geen gelegenheid.’ Hij fronste. ‘Nu ben ik bang dat ik het kind, de moeder en de schoenlapper in de steek heb gelaten.’

‘Als God het wil is de man beter.’ Broeder Judoc plaatste zijn handen met gekruiste rechte vingers om de Heilige Meidoorn te symboliseren.

Brice hield zijn hoofd schuin en overwoog een andere mogelijkheid. ‘Maar als hij is gestorven en nog niet begraven, kan deze Eudaf het arme kind misschien wel helpen,’ zei hij. ‘En ook deze jonge vrouw.’

‘Het is heiligschennis,’ flapte Judoc er met een kwade blik naar Brice uit.

‘Het is een aardig gebaar,’ ging broeder Brice er met een bedachtzame knik tegenin. Ik zag dat zijn tonsuur nodig wat moest worden bijgeschoren, want op de voorkant van zijn met levervlekken getekende schedel zat nieuwe witgrijze haargroei, fijn als het dons van een paardenbloem. ‘Niets meer dan een eenvoudig aardig gebaar,’ zei hij met een blik naar de vrouw.

De blik op mijn gezicht moest hun hebben verteld dat ik niet wist waar ze het over hadden, en het was broeder Judoc die het op zich nam om het mij uit te leggen, vermoedelijk in de hoop een bondgenoot te winnen tegen Brice.

‘Broeder Brice wil het dode kindje met die dorpeling begraven opdat de ziel van de man de kleine naar de hemel kan vergezellen.’ Vol afkeer krulde Judoc zijn lip. ‘Het is een heidens ritueel. Ik heb het wel eens gezien.’

‘In Uthers tijd diende haar grootmoeder koning Deroch,’ zei Brice.

‘Haar vader vocht in heer Arthurs schildenmuur. Als ik kan zou ik haar pijn verzachten.’ *Want haar kindje hebben we niet gered*, was wat hij niet uitsprak.

Judoc schudde zijn hoofd. ‘Het is niet christelijk.’

‘Om iemand die lijdt troost te bieden?’ vroeg broeder Brice aan ons beiden. ‘En is het niet verstandig,’ ging hij verder terwijl hij zijn hoofd neigde om dit volgende punt meer kracht bij te zetten dan het eerste, ‘om de vrede te bewaren met hen die onze vijanden nog zullen kunnen terugslaan? Hun goden waren hier ooit machtig.’

‘De Saksen kun je niet terugslaan,’ zei Judoc. ‘Ze zullen niet zwichten tot ze de laatste Brit hebben afgeslacht of ons de Westelijke Zee in hebben gedreven. Brittannië is verloren, broeder. Als je dat niet inzien ben je een dwaas. En ongelovigen helpen zal de Heer alleen maar meer in woede doen ontsteken. Het zal het einde slechts bespoedigen.’

Brice schonk hem een trieste glimlach. ‘Als we al verloren zijn, broeder, wat kan deze kleine gunst dan kwaad?’ Daarmee draaide hij zijn hoofd en leidde hij onze blikken naar de treurige aanblik van de jonge moeder met het dode kindje aan haar boezem. Het was meelijwekkend om haar te horen huilen, des te meer doordat het werd gedempt door het plukje blonde haar tegen haar lippen. Het glansde van haar tranen, dat haar, alsof ze het kindje een tweede doop gaf, slechts de brandduur van een kaars nadat we hadden toegekeken hoe broeder Brice het kind met water uit de Witte Bron waste. De moeder had de indruk gewekt niet te weten wat Brice aan het doen was. Of als ze het wist maalde ze er niet om.

‘Doe het als je per se moet, broeder, maar het zal niet op mijn geweten zijn,’ zei broeder Judoc, en hij maakte opnieuw het teken van de Meidoorn.

‘Natuurlijk niet,’ zei Brice met een opgetrokken wenkbrauw. Vervolgens wendde hij zich tot mij en tilde zijn kin met witte stoppels omhoog. Ik ging broeder Yvain zoeken.

‘Dus de arme drommel heeft ons al verlaten.’ Yvain knikte naar broeder Dristan om de draaibank in werking te houden, wat de jongere man deed, de leren riem die om het werkstuk heen was gewikkeld naar achteren en naar voren trekkend zodat het hout heen en weer werd gedraaid. Telkens weer.

Yvain keek niet op terwijl zijn beitel splinters en krullen van romig hout op de met riet bestrooide vloer wierp. ‘Jongen of meisje?’

De geur in het vertrek veranderde net zo vaak als het weer, afhankelijk van welke houtsoort hij bewerkte en of het droog was of vers gekapt en nog nat. Vandaag ving ik de zoete geur van kersen op gemengd met de scherpe kattenpislucht van iep.

‘Een jongetje,’ zei ik.

Hij maakte een nors geluid, om die openbaring of om hoe het groene hout draaide, dat wist ik niet. ‘Toen ik geen gekrijs hoorde wist ik dat er iets mis was,’ zei hij. ‘Niet sinds het meisje ophield met baren.’

Hoewel het een koude dag was stond broeder Dristan te zweten terwijl hij met de soepele constantheid van jarenlange ervaring aan de leren riem trok. Yvain duwde de kleine beitel in het hout om er wat versiering in te gutsen. Creëren door iets weg te nemen. ‘De arme kleine ziel,’ zei de oudere man, en hij blies een houtkrul, helder als een plukje blond haar, weg van het scherpe ijzer. Hij zuchtte. ‘Moge de Heer genadig zijn.’

‘Amen,’ fluisterde Dristan.

Yvain leek de werkplaats met het lage balkenplafond te vullen, hij leek er net zo deel van uit te maken als de op planken te drogen gestapelde kommen en de oude, beschadigde werkbanken, de hopen beitels met essenhouten stelen en de lepelmessen die elk voor een specifieke taak door Yvain persoonlijk waren gesmeed. De hele dag door kon hij daar worden aangetroffen, zelfs op die momenten dat de rest van ons bijeen was om te bidden. Niet dat de anderen hem zijn afwezigheid van de sext en de none, of van de vespers, waar we hem bijna nooit zagen, kwalijk namen. Buiten het houtdraaien droeg Yvain bepaalde verantwoordelijkheden en nam hij taken op zich die niemand van de anderen op zich zou nemen. Onder de broeders bestond een ongeschreven overeenkomst dat hij in ruil daarvoor meer tijd achter zijn draaibank mocht besteden dan aan het gebed, wat de reden was waarom ik nu in de werkplaats stond, vechtend tegen de verleiding om mijn voet op te tillen en te zoeken naar de splinter die mij kwelde.

‘Dus?’ zei broeder Yvain.

Yvain had brede schouders en een zware baard. Zijn handen, knoestig als een oude taxusboom, hadden dikke vingers en toch had ik me vele malen verwonderd over de sierlijke vormen die hij haalde uit appelboom en es, beuk en sleedoorn. Bordspelstukken, rijgnaalden en lepels, doosjes met deksels voor zalfjes en kruiden, krukpoten, herdersstaven en wandelstokken voor de oudere monniken. Alles kwam voort uit zijn draaibank en zijn ruwe handen.

‘Alles wat ik maak, maak ik alsof de opperkoning van Brittannië zelf het in zijn eigen handen zal houden,’ had Yvain me ooit verteld toen ik als kind had toegekeken hoe een draaiend werkstuk door glad ijzer in vorm werd gekust. Niet dat er de afgelopen dertig jaar of meer een opperkoning van Brittannië was geweest.

‘Broeder Brice heeft me gestuurd om u te halen,’ zei ik nu. Een plotse steek in mijn rechterschoet, in het zachte vlees van de holte.

Opnieuw die grom achter in zijn keel. ‘Zeg maar nee.’

Mijn blik gleed van Yvain naar Dristan, die zijn smalle schouders heel licht ophaalde en me doordringend aankeek terwijl hij de riem heen en weer bewoog.

‘Broeder?’ Ik vroeg me af hoe Yvain kon weigeren voordat hij zelfs had gehoord wat Brice van hem verlangde.

‘Hij wil dat ik ergens naartoe ga,’ zei hij. ‘Naar het dorp of naar de nonnen. Ergens.’ Hij tilde zijn kin op en Dristan hield op met het trekken aan de riem, zodat het werkstuk plotseling stilviel. Yvain blies erop en bekeek het aandachtig terwijl Dristan op adem kwam. ‘Wat het ook is, zeg maar nee tegen hem. Ik ga nergens heen.’ Opnieuw tilde hij zijn baard op, die helemaal onder de houtsnippers zat, en met vaardige handen draaide Dristan de riem los zodat Yvain het werkstuk uit de draaibank kon verwijderen. ‘Ik zal dit eiland niet meer verlaten, Galahad. Niet in dit lichaam.’ Hij draaide het stuk in zijn grote handen en leek niet helemaal tevreden. ‘Ik heb werk te doen. Zeg dat maar tegen broeder Brice.’

‘Het is voor het kind,’ zei ik, ‘en... voor de moeder. Broeder Brice zou het kindje met het lichaam van een volwassen man in het graf leggen.’ Dristan keek me fronsend aan. ‘Op de *crannóg*, dat eilandje met paalwoningen, was een man stervende...’

‘En broeder Brice wil dat ik daarheen ga en het lichaam terugbreng naar Ynys Wydryn,’ onderbrak Yvain me terwijl hij het werkstuk in zijn grote handen nog eens omdraaide. ‘Om daarheen te gaan en mijn leven te riskeren om voor een dood kind een dode man terug te halen.’

Dristans ogen sperden zich open, maar hij wist wel beter dan Brice’ wensen in het bijzijn van Yvain in twijfel te trekken, ook al leken die wensen in strijd met ons geloof.

‘Ik ga niet,’ zei Yvain. ‘Deze keer niet.’

Ik knikte en verwonderde me onwillekeurig over de dingen, de verschrikkelijke dingen, die Yvain in het moeras en zelfs verder dan dat moest hebben gezien. Dingen waarover de broeders met grote ogen

fluisterden in de slaapzaal. Verhalen waar in de nachtelijke stilte steeds scherper slagtanden en klauwen in voorkwamen, die in het eenzame duister op ieder van ons aasden.

‘En, Galahad?’ Hij hield het resultaat van zijn inspanningen omhoog en draaide het in de bleke straal daglicht die zich samen met regenspetters een weg zocht door het rookgat.

‘Hij is prachtig, broeder,’ zei ik.

Yvain fronste. ‘Zou kunnen. Als ik de nerf eruit haal en hij niet barst.’

Het was een bokaal gemaakt uit door schimmel verkleurd beukenhout. Eenvoudig werk. Maar ik wist dat Yvain net zo lang bijenwas in het hout zou wrijven totdat die vreemde, donkere patronen een net zo boeiend verhaal vertelden als dat van een bard.

‘Ga nou maar, knaap. En vergeet niet wat ik zei: ik ga niet.’

‘Ja, broeder.’

‘En haal die splinter uit je voet.’ Hij pakte een mes en sneed een braam van de voet van de beker weg. ‘Zo’n klein ding kan zomaar je dood betekenen.’

Hem ontging niet veel. Ik knikte, trok mijn kap over mijn hoofd en vroeg me ondertussen af hoe de ruwe wol zou voelen tegen mijn kale schedel zodra het nieuwe maan werd, wanneer mijn novitiaat zou eindigen en mijn kruin zou worden geschoren en ik een broeder zou worden.

Vervolgens stapte ik naar buiten, de vochtige dag in, en even keek ik omhoog naar de lucht. Boven me kibbelden en krijsten meerdere roeken, ze tuimelden als zwarte as tegen de uitgestrekte leegte. De dag trok zich terug, het schemerde, en ik voelde het licht uit de lucht lekken. De stemmen van de broeders, die met de wind hoger en lager klonken, leken net zozeer een gebed tegen de naderende nacht als een liturgie voor het arme kindje dat nog geen dag had geleefd.

De hele completen – het laatste avondgebed – lang keek Brice boos, hoewel zijn woede verspild was omdat Yvain niet aanwezig was om het te zien. Van de anderen had alleen broeder Padern het idee van Brice gesteund om een onlangs overleden volwassene te zoeken die het graf van het kindje kon delen. Niet dat de oude keldermeester zich vrijwillig aanbood om het moeras te trotseren en zich te wagen aan een tocht naar het volk op de crannóg toen ik Yvains weigering overbracht.

‘Ik ga zelf wel,’ had Brice aangekondigd terwijl hij zijn gevlekte handen samenbracht. Maar als hij dat had geloofd, vervaagde zijn vastbeslotenheid als de mist van die woorden op de koude lucht. Met een

opgetrokken wenkbrauw keek broeder Padern me aan. Geen van ons beiden dacht dat Brice serieus overwoog om het klooster te verlaten. Na Padern en prior Drustanus, die op zijn ziekbed had gelegen sinds de eerste visarenden waren gezien in de moerassen, waar ze op krachten kwamen voordat ze voor de winter verder vlogen naar het zuiden, was Brice de oudste van de broeders. En hoewel hij een vlijmscherpe geest bezat, was zijn lichaam meer geschikt voor het gebed dan voor hartje winter door de veenmoerassen ploeteren. Bovendien school er kwaad onder de rietbedden en varens. Kwaad dat in het struikgewas op de loer lag en met de wortels van de wilgen kronkelde. Iets boosaardigs dat zich in de bossen bewoog.

We hadden allemaal de verhalen gehoord die de mensen van de eilanddorpen vertelden over de thrys, een ras van mensachtige wezens die zich ophouden in de donkerste uithoeken, soms onder water, en wachten om nietsvermoedende reizigers te vermoorden. Om de paar jaar verspreidde zich het nieuws over mensen die de moerassen in waren gegaan en daarna nooit meer waren gezien.

En dan waren er de nevelen die uit het zwarte water optrokken alsof brandstapels, net zo veel als de sterren in de nachtelijke hemel, in de onderwereld brandden, waarbij hun rook door de sluier onze eigen wereld in trok. Ook was er de gevreesde moeraskoorts, die je in deze onheilige mist kon oplopen en waardoor je zou gaan braken en een gele huid zou krijgen, waarbij de botten in je lichaam rammelden totdat je stierf.

Broeder Yvain was de enige onder ons die het moeras in durfde, om boodschappen van prior Drustanus over te brengen aan prioeres Klarine in het nonnenklooster of om Ermid de smid uit het dorp in het meer te halen als we iets te smeden hadden wat de talenten van de houtdraaier te boven ging.

‘Ik ben wel erger tegengekomen dan de een of andere veenbewoner,’ had hij me eens laten weten toen ik had gevraagd waarom hij niet bang was om met het bootje het donkere water op te gaan, niet wetende wat zich buiten de veilige haven van ons eiland bevond. Yvain was ooit een krijger geweest en had zelfs als speerdrager voor heer Arthur gestreden, hoewel hij nu zelden zou praten over die tijd. Als Yvain niet bereid was om ons kleine heiligdom te verlaten, dan was niemand het. Brice zou erin moeten berusten dat hij het kindje alleen in zijn graf legde en dan maar hopen dat de engelen de ziel van het kleintje door de nevelen van Avalon naar de hemel konden leiden.

En dus keek de oude monnik het hele avondgebed boos om zich

heen, en Yvain draaide zijn hout in de werkplaats en de arme uitgeputte vrouw snikte, omdat ze bang was dat haar kind voorgoed zou zwerfen door het schimmenrijk tussen onze wereld en het hiernamaals.

Wat mijzelf betrof vroeg ik me af of de Heere God zelfs wist dat we hier waren, wij tien die ons vastklampten aan dat eiland in de moerassen waar de oude goden van Brittannië ooit verbleven voordat de Saksische goden naar de Donkere Eilanden kwamen. Ik kon de gebeden uit het hoofd opzeggen, zodat mijn geest vrijelijk kon afdwalen, en hoewel ik me enigszins schuldig voelde om op zo'n moment zo iets te overpeinzen besloot ik dat het beter was om nu, in mijn novitiat, te zoeken naar antwoorden op deze vragen in plaats van later. Op die manier zou mijn geest tegen de tijd dat ik mijn gelofte aflegde en broeder Brice mijn kruin kaalschoor, op zijn gemak zijn zodat ik mezelf volledig aan God zou kunnen wijden.

En toch verschrompelden zelfs dergelijke netelige overpeinzingen in de vochtige kou van deze avond, zodat ik tijdens het Dodenofficie achter in de kerk in het duister zat te bibberen en te geeuwen, denkend aan mijn bed en een zoete slaap terwijl ik slechts aan mijn toewijdingen had moeten denken.

Want in de winter, wanneer de appelbomen voorbij de weiden op zwarte skeletten leken en een bittere wind vanuit het westen over het moeras waaide en als een golf tegen het rotseiland rolde, was het kerkje tochtig. Het rieten dak lekte, en we wachtten op drogere dagen om het te vervangen. Ondertussen doken we ineem, slechts gewarmd door onze eigen adem terwijl we zongen en door de illusie van warmte van de fragiele vlammen van talglampen. En zelfs hoewel broeder Yvain zich bij ons voegde voor het gebed, zijn habijt bezaaid met houtkrullen, waren er niet genoeg stemmen om het gesnik van de ontroostbare vrouw te overstemmen, dat door de twijgenmuren sijpelde en het ritmische hoog en laag van ons gezang doorbrak.

Ergens siste iemand, maar in de donkerte kon ik niet zien wie het was. Vervolgens trok Dristans elleboog in mijn ribben mijn aandacht naar Judoc, die mij onder het droogste deel van het oude riet boos aankeek. Met zijn blik wenkte hij me en dus wiegelde ik me al zingend een weg tussen de broeders door totdat ik voor Judoc stond en mijn oor naar zijn mond bracht.

'De meid, Galahad. Zo gaat het niet. Ze leidt de broeders af van hun gebeden.' Ik wist dat Brice haar toestemming had gegeven om de nacht door te brengen bij het kinderlijkje in het infirmarium, dat onze ge-

beden door de muren heen zouden kunnen klinken om haar troost te bieden. Maar aan het gesnik te horen leek onze toewijding haar helemaal geen verlichting te brengen. ‘Neem wat appelwijn voor haar mee,’ fluisterde Judoc, ‘en slechts een beetje water.’

‘Ja, broeder.’ Ik wilde me omdraaien.

Hij greep mijn arm beet. ‘Slechts een beetje water, Galahad,’ herhaalde hij. ‘Met slaap zal ze enige rust vinden.’ Hij trok een grimas. ‘En ons zal het gejammer van een vrouw gespaard blijven.’

Ik knikte en ging een kan cider halen terwijl ik me afvroeg of ik de broeders nog steeds op hun wenken zou bedienen wanneer ik helemaal een van hen werd. Toen ik met de voet van de beker tegen de deur van het infirmarium klopte, besepte ik dat mijn handen glad van het zweet waren en mijn maag kronkelde als een pan met palingen. Ik dacht aan wat ik broeder Folant had horen zeggen, dat het dode kind Brittannië zelf was. Maar goed, Folant was altijd een doemdenker en vulde onze oren met zijn donkere profetieën over de toekomst.

Van binnen kwam geen antwoord. Maar het gesnik werd zachter en ik ving een ritmisch gehijg op, van iemand die probeerde op adem te komen. Ik bracht de kan naar mijn neus en snoof het aroma op van gefermenteerde appels en honing, een geur van zomerdagen die als door een betovering levendige herinneringen opriep. Ik duwde de deur open en ging naar binnen.

Een olielamp brandde onrustig en met roetig gesputter dat de ademhaling van de vrouw leek na te bootsen. Bij het licht zag ik dat het bundeltje weer in zijn eenvoudige wieg van licht berkenhout lag, die Yvain had vervaardigd op de dag dat de echtgenoot van de vrouw haar naar de rotsheuvel had gebracht. Niemand wist waar haar man zich nu bevond. Tegen het advies van de broeders in was hij weggegaan om een genezer te halen van wie men wist dat hij op een landtong in het Mearemeer woonde, maar hij was niet teruggekeerd en zou dat misschien wel nooit doen.

‘Het spijt me,’ zei ik tegen de vrouw, die naast het wiegje zat zoals ze had gedaan toen haar kindje zich nog aan het leven vastklampte. Ze keek me aan met een droefheid zoals ik die lange tijd niet had gezien. Haar ogen waren opgezwollen en rood. Haar gezicht glansde van snot en tranen, en waar ik me vóór het betreden van dat flauw verlichte vertrek beschroomd had gevoeld, voelde ik me nu, terwijl ik daar met de cider stond, alsof die zou helpen, verachtelijk. En toch deed ze haar best om te glimlachen.

‘Dank je, Galahad.’

Ik was geschokt, en dat moest te zien zijn geweest.

Ze fronste. ‘Dat is toch je naam?’

‘Ja,’ zei ik, en ik schonk de cider in de beker. Ik had hem slechts voor de helft met water gevuld.

‘Ze praten over je,’ zei ze.

Ik bewoog dichterbij en bood haar de beker aan. Ze dronk hem leeg voordat ik de kans had om de kan op de tafel naast haar te zetten. Ik schonk nog eens in en zette de kan neer. Mijn naam was bekend in Avalon. Dat wist ik, en ik verafschuwde het.

‘Wat is jouw naam?’ vroeg ik.

‘Enid,’ antwoordde ze.

Ik knikte naar de cider in haar handen. ‘Hij is sterk, Enid,’ waar-schuwde ik. ‘Als je wilt doe ik er meer water bij.’

Ze schudde haar hoofd, nam nog een slok en keek in het wiegje. ‘Mijn kindje is verloren.’

‘Nee. Hij zal zijn weg naar de hemel vinden,’ probeerde ik haar ge-rust te stellen. ‘We hebben voor hem gebeden. De enige waarachtige God zal zijn ziel verwelkomen.’

Ze keek me vuil aan. ‘Galahad, hier zijn geen goden,’ zei ze met ras-pende stem. ‘De jouwe, noch de mijne. Mijn arme jongetje is verloren. We zijn allemaal verloren.’

Ik wist niet wat ik moest doen. Wat kon ik zeggen? De gezongen gebeden van de broeders droegen door de muur en ik wenste dat ik bij hen was, en niet hier bij de vrouw wier pijn als een levend wezen was, een beest met graaiende handen en klauwen die op zoek naar mijn hart in mijn vlees leken te krauwen.

Ik pakte de kan op en vulde Enids beker nog eens bij, maar deze keer wilde ze niet meer. Ze greep de rand van de wieg vast, haar knokkels sloegen wit uit bij het flakkerende licht en nieuwe tranen maakten haar ogen tot poelen van ellende.

‘Hij is verloren. Mijn kind is verloren en helemaal alleen.’

‘Het spijt me,’ zei ik. ‘Het spijt me zeer.’ En daarmee draaide ik me tot mijn schaamte om en haastte me de zaal uit.

Ik voegde me weer bij de broeders en richtte mijn stem met hen tot de hemel, iets luider ditmaal en zelfs met meer angst om Enids snikken door de muur te horen nu ik haar naam wist en zij die van mij.

Maar toen ik later in mijn bed lag en de enige geluiden kwamen van de muizen die tussen het riet over de vloer scharrelden, het gesnurk

van mannen en zo nu en dan, buiten onze dunne muren, het gekras van een uil of het geblaf van een hond over het donkere water, dacht ik aan die vrouw en haar dode kindje. Telkens weer hoorde ik haar woorden in mijn hoofd, net zo monotoon als de litanie en troosteloos als het moeras rondom ons onderkomen. *Hier zijn geen goden... de jouwe, noch de mijne.*

Kille woorden. Vreselijke woorden die aan me trokken en plukten en me niet lieten slapen. En dus stond ik op, zo voorzichtig als ik kon om geen enkel geluid of beweging te maken dat de anderen uit hun sluimer zou kunnen halen, en schuifde ik door de duisternis naar het streepje doodsbleek licht dat onder de deur door kwam.

De adem van de zee blies in mijn gezicht, licht als haat. Hij prikte mijn wangen, maakte koude bronnen van mijn ogen en schaafde mijn handen rauw aan de steel van de roeriem terwijl ik het van takken maakte en aan de buitenkant met dierenhuid bedekte bootje door het riet duwde. *Ga niet verder*, leek het breekbare riet te fluisteren wanneer de wind vanaf de Hafren erdoorheen waaide en de mist roerde als de adem van een laag over de grond sluipend dier nu de nacht plaatsmaakte voor het ochtendgloren. *Je zou hier niet moeten zijn*, siste het. *Het moeras is geen plek voor iemand als jij.* En dat was het ook niet, zo wist ik terwijl ik de riem langzaam door het koude water haalde, opdat mijn aanwezigheid onopgemerkt zou kunnen blijven door mensen. Dieren. Geesten.

Om me heen staken de eerste wulpen met hun lange, naar beneden gebogen snavel in de modderige oevers. Ze hadden een klagerige en eenzame roep, een triest geluid. *Koer-lie. Koer-lie. Koer-lie.* Achter me doemde de rotsheuvel op in de mist, gebocheld en uitgestrekt. Een drakenrug zo oud als de wereld. Een donkere massa in een dageraad die net als het spoedig in het graf te leggen kindje te zwak leek om te kunnen overleven. Want het was een vormloze, onwerkelijke dag. Zo'n dag waarop de sluiers tussen de werelden dun als rook zijn en de mensen binnenblijven bij hun haard, zichzelf bezighouden met werk dat door het vlees kan worden aangepakt, vastgehouden en gevoeld.

Dus waarom was ik nu buiten in de rietkragen? Met slechts gevlochten wilgentakken en een ossenhuid tussen mij en het water en wat zich verder nog voorbij zijn glasachtige zwarteheid bevond. Wat had me beziel, dat ik langs de broeders naar buiten was geslopen, de duisternis vlak voor zonsopkomst in, naar de steiger waar het huidbootje zacht-

jes in het riet wiegde? Misschien was het nog niet te laat om terug te gaan. Om het bootje weer aan de paal vast te binden en terug omhoog te rennen naar de slaapzaal voordat iemand wist wat ik had gedaan. Want als ik eenmaal het zicht verloor op de rotsheuvel in de moerasnevel zou ik wel eens nooit meer mijn weg terug kunnen vinden.

Jij bent niet hem niet. Keer nu om.

Mijn lichaam rilde. Het eten en bier van de vorige avond was gestremd in mijn buik en mijn ingewanden waren als zuur water, waardoor ik het gevoel had dat het moeras net zo goed in als om mij heen was. Het drukte op me, dreigend zwaar, en ik verwonderde me onwillekeurig over het lot van lieden die zich hier waagden en nooit meer werden gezien. Waren ze meegenomen door de thrys, wezens die zich tussen de zegge ophouden en zich tegoed doen aan menselijk vlees? Was er een krankzinnigheid over hen gekomen, die ze met deze drijvende mist hadden ingeademd? Een duister verlangen dat die gedoemde zielen ertoe dwong om zichzelf te geven aan het moeras, zoals mensen die in de oude goden geloven giften van ijzer of zilver aan het water offeren? Of misschien waren de wadende wulpen om me heen ooit mannen geweest die nu door de een of andere betovering in vogels veranderd en voorgoed aan het moeras gebonden waren.

Waarom zou je hem willen zijn? Keer om.

Een beweging trok mijn aandacht en ik schrok, waardoor ik bijna van het smalle bankje van de boot tuimelde. Het vaartuig kantelde verwaarloosd, en ik hield de roeispaan boven mijn hoofd om het in evenwicht te houden terwijl het wiegen afnam. Gewoon een jagende bruine kiekendief die over het riet scheerde, een flits van een zilverkleurige keel en nek, haar rug net zo bruin als de zaadkoppen. Daarna vloog ze uit het zicht het riet in, en ik vroeg me af welke prooi ze met haar moordende poten had gepakt. Welk lichaampje ze met die dodelijke klauwen had doorboord.

‘Heer, schenk mij moed,’ fluisterde ik, bang om op zo’n plek hardop te spreken, zelfs tot God.

Hier zijn geen goden... de jouwe, noch de mijne. Enids woorden golfdon door het duistere slijk van mijn angst. Links van mij plonsde iets in het water en ik ving een glimp op van de gestroomlijnde bruine vorm van een otter voordat hij verdween, een kielzog van bubbels achter zich latend. Ik kwam weer op adem en snoof de zoete, muskusachtige geur van dood en verrotting op. Ik likte mijn droge lippen af, proefde het zout van de Hafren en de bittere smaak van mijn eigen